

IUOP

Plan integralnog upravljanja obalnim područjem Šibensko-kninske županije

Informacija o projektu:

„Integracija učinaka klimatske varijabilnosti i promjena u integralno upravljanje obalnim područjima“

Projekt „Integracija učinaka klimatske varijabilnosti i promjena u integralno upravljanje obalnim područjima“ provodi se u 8 zemalja Mediterana (Alžir, Albanija, Crna Gora, Egipat, Hrvatska, Maroko, Tunis i Palestina), a financira ga Svjetski fond za okoliš (GEF).

Projekt provode 4 organizacije: Mediteranski Akcijski Plan (MAP¹) - Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP) iz Atene; Plavi Plan iz Nice, te Centar za regionalne aktivnosti Programa prioritetnih akcija (CRA/PPA) iz Splita.

U okviru ovog projekta CRA/PPA provodi dvije aktivnosti, obje od izuzetne važnosti za Mediteran:

1. Procjena troškova zbog klimatske varijabilnosti i promjena uz vjerojatno najpriznatiju svjetsku metodu – DIVA (Dynamic Integrated Vulnerability Assessment)
2. Izrada plana integralnog upravljanja obalnim područjem s posebnim naglaskom na klimatsku varijabilnost i promijene

Putem natječaja za ove dvije aktivnosti odabrana su dva pilot područja: Tunis i Hrvatska.

Korištenjem DIVA metode već su procijenjeni troškovi za brojne europske, ali i azijske i američke države. Hrvatska će biti među prvim mediteranskim zemljama koja će ovim projektom dobiti procjenu mogućih troškova. Dodatnom će se metodom te procjene izvršiti i za područje Šibensko-kninske županije.

No, za Šibensko-kninsku županiju od posebnog je interesa i druga projektna aktivnost: izrada plana integralnog upravljanja obalnim područjem s posebnim naglaskom na klimatsku varijabilnost i promijene. Stupanjem na snagu Protokola o Integralnom upravljanju obalnim područjima (IUOP) kojega je Republika Hrvatska ratificirala u listopadu 2012, ovaj Plan postaje demonstracijski projekt za sve mediteranske zemlje.

¹ CRA/PPA i Plavi Plan dio su Mediteranskog Akcijskog Plana (MAP) - Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP). CRA/PPA ustanovljen je 1977. u Splitu, te mu je glavna misija promicanje integralnog upravljanja obalnim područjima, dok je Plavi Plan ustanovljen 1975. u Nici s ciljem osiguranja informacija i znanja te scenarija budućnosti potrebnih donositeljima odluka. Ovim dvjema organizacijama, kao i ostalim MAP-ovim centrima u Mediteranu, osnovni cilj je provođenje Barcelonske konvencije, odnosno postizanje održivog razvoja u Mediteranu. Više informacija na <http://www.pap-thecoastcentre.org> te na <http://www.planbleu.fr>

Integralno upravljanje obalnim područjima² smatra se najboljom metodom za postizanje održivog razvoja na ovim područjima. Poticaj za izradu ovoga plana vrijednost je obalnog područja Šibensko-kninske županije, no još i više potreba da se u takav plan, a posljedično i u ostale razvojne i prostorne planove priobalnog dijela županije, uključe moguće posljedice promjene klime. Zajedno smo svjedoci da su neki obalni dijelovi županije značajnije izloženi posljedicama klimatskih promjena i varijabilnosti u posljednjim godinama.

Ovakav plan područja s posebnim obilježjima proizlazi iz Prostornog plana županije. Plan će najvećim dijelom izrađivati stručnjaci iz same županije, uz podršku priznatih međunarodnih stručnjaka. Očekuje se da će plan rezultirati utvrđivanjem obalnih područja županije ranjivih na posljedice klimatskih promjena, te mjerama za njihovo ublažavanje i za prilagodbu na očekivane promjene. Takva prilagodba omogućila bi značajno smanjenje mogućih gospodarskih, socijalnih i ekoloških šteta. Mjere koje će nam ponuditi ovaj plan trebale bi biti ugrađene u odgovarajuće gradske, općinske i županijske planove, te u druge strateške dokumente i politike. Kako je ovo prvi plan ove vrste u Hrvatskoj, očekujemo da će ovo iskustvo biti značajno i za nacionalnu razinu upravljanja obalnim područjem, drugim priobalnim županijama, te da će neke od ponuđenih mjera biti preuzete i od strane nacionalnih i županijskih tijela upravljanja obalnim područjem Hrvatske.

„Clímagíne“

Kako je participativni pristup jedan od osnovnih principa izrade IUOP plana, za tu je projektnu aktivnost odabrana metoda „Clímagíne“ pod vodstvom Plavog Plana. Zadatak „Clímagíne“-a u ovom projektu jest da osigura strukturirano i kvalitetno uključanje dionika u promišljanje budućnosti obalnog područja Šibensko – kninske županije. „Clímagíne“ metoda proizlazi iz „Imagine“ metode, participativne metode temeljene na pokazateljima održivog razvoja. Ovu metodu Plavi Plan i CRA/PPA koriste već 15-ak godina u raznim projektima upravljanja obalnim područjem. Metoda je korištena u Alžiru, Libanonu, Francuskoj, Sloveniji i Španjolskoj. Svaki je put njezina izvedba bila drugačija, no u svim je projektima naišla na velik interes i činila okosnicu programa upravljanja obalama. Za uspješno upravljanje obalnim područjima angažiranost dionika glavni je preduvjet uspjeha. U području promišljanja posljedica klimatskih promjena, s obzirom da je ovo područje znanosti s najvećim stupnjem neizvjesnosti, smatramo da je uloga dionika još i veća.

„Clímagíne“ će se sastojati od tri radionice. Prva je održana u travnju, druga će se održati u studenom 2013, dok će se treća održati u veljači 2014. Prva je radionica imala za svrhu inicijalnu edukaciju o klimatskim promjenama i mogućim utjecajima na ekosferu, kao i o utjecajima na ljudske aktivnosti. Okupilo se je blizu 60 sudionika i inicijalno smo promišljali o mogućim utjecajima na Šibensko-kninsku županiju. Participativnim pristupom zacrtali smo ključne teme za održivu budućnost ŠKŽ. Strukturiranjem utjecaja prepoznatih od strane dionika odredili smo prijedlog osnovnih dimenzija i karakteristika uzroka/posljedica klimatskih promjena za područje Šibensko-kninske županije koji će Vam biti predstavljen na „Clímagíne 2“ radionici.

---

² Protokolom je IUOP definiran kao dinamički proces upravljanja i održivog korištenja obalnih područja, uzimajući istovremeno u obzir krhkost obalnih ekosustava i krajobraza, raznolikost aktivnosti i korištenja, njihovo međusobno djelovanje, pomorsku usmjerenost određenih aktivnosti i korištenja te njihov utjecaj na morske i kopnene dijelove.

Nakon toga smo, kroz intervju u srpnju i rujnu, upoznali dvadesetak lokalnih aktera (ustanova) koji su po našoj ocjeni u određenoj mjeri i na određeni način u svom redovnom djelovanju u situaciji da bi ih utjecaj klimatskih promjena i pravovremeno, rano djelovanje na tome području trebalo interesirati. Nastavno na to, uoči druge radionice, formirat će se Upravno vijeće projekta. Sada činimo taj korak dalje.

Ciljevi druge radionice, u studenom, su:

1. Nakon inicijalnih uvodnih predavanja i razgovora sudionika odabrat ćemo zajedno prvu grupu lokalnih klimatskih konkretnih prijetnji obalnom području Šibensko kninske županije. Neke stvari u tom smislu već se vide ili jasno naziru iz dosadašnjih događanja i analiza (požari u ljetnom periodu, onečišćenje i cvjetanje mora, ponašanje lokanih vodnih sustava ljeti, procesi u lokalnoj biosferi).
2. Utvrdit ćemo zajedno dimenzije klimatskih promjena, te izraditi prijedlog liste pokazatelja za odabrane prijetnje, odnosno za područje Šibensko-kninske županije;
3. Razvit ćemo nacrt scenarija budućnosti za obalnu zonu ŠKŽ.

Ovi elementi bit će pretočeni u strategiju na trećoj radionici „Climagine“ koja se planira za proljeće 2014. godine. Istovremeno ćemo metodom participacije i kolektivne sloge za ŠKŽ utvrditi listu prioriternih akcija i koraka koje preventivno treba, sustavno, kroz naredne godine, uvoditi u praktično ponašanje i djelovanje uprave, gospodarstva, civilnog društva / građana ŠKŽ. Tako izrađena strategija bit će smjernica za izradu Plana „Integralnog upravljanja obalnim područjem ŠKŽ“.

Važna napomena: Klimatske promjene su dio šire priče koju ovdje nećemo razmatrati ali koje moramo biti stručno i ljudski svjesni. Moderni razvojni i gospodarski procesi pokazuju da stvari idu u neodrživom pravcu. I u energetici i u klimi i u ekonomiji nazire se jaka potreba za novim, održivijim pristupom u odabiru narednih razvojnih koraka. To zahtijeva jednu zajedničku strategiju: izgradnju otpornosti zajednica. Aktivnosti koje razvijaju otpornost zajednica povećat će našu sposobnost nošenja s energetsom, klimatskom i ekonomskom krizom 21. stoljeća.

Na ovoj radionici - niti manje niti više - suočavamo se s poslom izgradnje otpornosti ŠKŽ zajednice na klimatske promjene.

Osnovni podaci o IUOP planu

NOSITELJ PLANA: Županija Šibensko-kninska

KOORDINATOR IZRADE: CRA/PPA

POČETAK PRIPREME: siječanj 2013 godine

OČEKIVANO USVAJANJE PLANA: srpanj 2014

CILJEVI PLANA:

- definiranje politike održivog razvoja obalnog (kopnenog i morskog) područja Šibensko-kninske županije;
- uspostavljanje sustava integralnog upravljanja obalnim područjem Šibensko-kninske županije, s posebnim naglaskom na očekivane učinke klimatske varijabilnosti i promjena;
- definiranje preporuka za harmonizaciju sektorskih razvojnih politika i planova s ciljevima politike održivog razvoja obalnog područja;
- podrška koordinaciji inicijativa održivog razvoja na županijskoj, kao i nacionalnoj i lokalnoj razini;
- identifikacija područja i sektora koji mogu biti ugroženi klimatskim promjenama te prijedlozi rješenja koja se mogu integrirati u buduće prostorne i druge razvojne planove.

Proces uvođenja IUOP-a kroz pripremu Plana integralnog upravljanja obalnim područjem može se ilustrirati slijedećim dijagramom:

